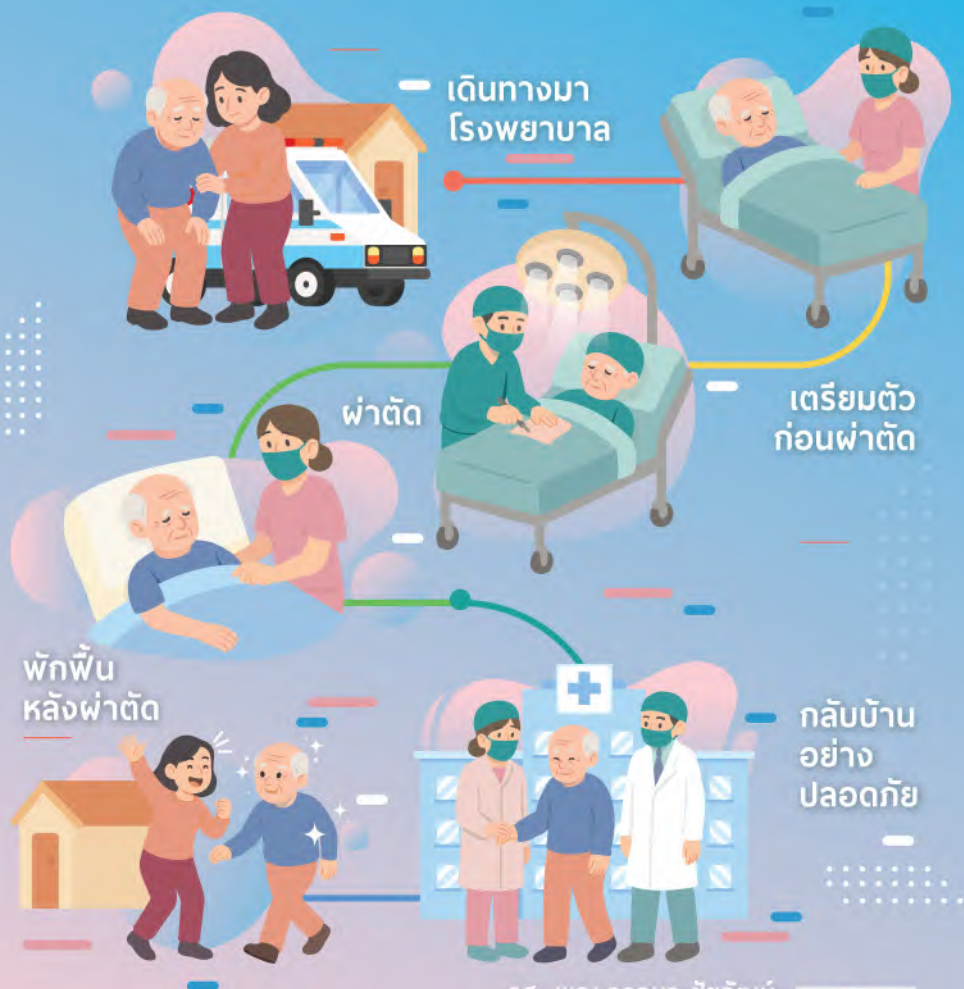

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

การเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุ เพื่อเข้ารับการผ่าตัด

รศ. พญ.อรอุมา ชัยวัฒน์
รศ. พญ.วราลักษณ์ ศรีนนท์ประเสริฐ
บรรณาธิการ

“ การเตรียม
ความพร้อม
ผู้สูงอายุ
เพื่อเข้ารับการผ่าตัด ”

รศ. พญ.อรอุมา ชัยวัฒน์ และ
รศ. พญ.วราลักษณ์ ศรีนนท์ประเสริฐ
บรรณาธิการ

การเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับการผ่าตัด

บรรณาธิการ	รศ. พญ.อรอุมา ชัยวัฒน์ และ รศ. พญ.วราลักษณ์ ศรีนนท์ประเสริฐ
พิมพ์ครั้งที่ 1	กรกฎาคม 2568
จำนวน	1,000 เล่ม
ราคา	169 บาท
สงวนลิขสิทธิ์	คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
สงวนลิขสิทธิ์	ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ ห้ามมิให้ทำซ้ำหรือลอกเลียนแบบโดยไม่ได้รับอนุญาต

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

อรอุมา ชัยวัฒน์.

การเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุเพื่อเข้ารับการผ่าตัด.-- กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิริราช
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, 2568
94 หน้า.

1. การพยาบาลห้องผ่าตัด. I. วราลักษณ์ ศรีนนท์ประเสริฐ, ผู้ร่วมแต่ง. II. ชื่อเรื่อง.

617.0231

ISBN 978-616-8201-45-9

จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย

สำนักพิมพ์ศิริราช สังกัดงานวิชาการ สำนักงานคณบดี
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
2 ถนนวังหลัง แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700
โทรศัพท์ 0 2419 2858
E-mail: sirirajbooks@gmail.com
Website: www.sirirajbooks.com

E-book application:

ออกแบบรูปเล่มและพิมพ์ที่

บริษัท ไอดี ออล ดิจิตอล พรินท์ โทรศัพท์ 0 2899 5429-35
52 ซอยเอกชัย 69 ถนนเอกชัย แขวงบางบอน เขตบางบอน กทม. 10150

สนับสนุนการตีพิมพ์โดย กองทุนโครงการตำราศิริราช ในศิริราชมูลนิธิ

คำนำ

เมื่อผู้สูงอายุจำเป็นต้องเข้ารับการผ่าตัด ผู้ป่วยและญาติผู้ดูแลอาจรู้สึกกังวล ไม่มั่นใจ หรือไม่แน่ใจว่าต้องเตรียมตัวอย่างไร หนังสือเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุที่เข้ารับการผ่าตัดและครอบครัวเข้าใจขั้นตอนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการผ่าตัด และรู้ว่าควรเตรียมตัวอย่างไร เพื่อให้ปลอดภัยและฟื้นตัวได้ดี

ศูนย์วิจัยเป็นเลิศด้านผู้สูงอายุที่มาเข้ารับการผ่าตัด คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้รวบรวมข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนผ่าตัด การดูแลตัวเองระหว่างผ่าตัดรวมถึงช่วงหลังผ่าตัดในโรงพยาบาล และคำแนะนำที่จะช่วยลดความเสี่ยงหรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ง่ายต่อการอ่านและเข้าใจ เพื่อให้ผู้สูงอายุและครอบครัวสามารถนำไปใช้ได้จริง

คณะผู้จัดทำหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะมีประโยชน์และช่วยให้ท่านและครอบครัวก้าวผ่านช่วงเวลาการผ่าตัดไปได้อย่างมั่นใจและปลอดภัย

รศ. พญ.วราลักษณ์ ศรีนนท์ประเสริฐ

รศ. พญ.อรอุมา ชัยวัฒน์

บรรณาธิการ

คณะกรรมการสำนักพิมพ์ศิริราช

รองคณบดี คนที่ 1 และผู้อำนวยการโรงเรียนแพทย์ศิริราช..... ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ธวัชชัย อัครวิฑู)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์อาคิส อุณนะนันท์)

หัวหน้าสถานเทคโนโลยีการศึกษาแพทยศาสตร์ รองประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.โสภิตา สุวฒโท)

บรรณาธิการ Siriraj Medical Journal กรรมการ
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์พรพหม เมืองแมน)

ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงมานิ รักษาเกียรติศักดิ์ กรรมการ

รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงดาราวรรณ วนะชีวนาวิน กรรมการ

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ประสงค์ ตันมหาสมุทร กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์เอกเกษม วาณิชเจริญกุล กรรมการ

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายการคลัง กรรมการ
(คุณฉัฐวสา สันจิตโต)

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ กรรมการและเลขานุการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. แพทย์หญิงอรุณทัย ศิริอัสกุล)

คุณวรรณกานต์ บุญเกื้อ ผู้ช่วยเลขานุการ

คุณธันท์ สุขมินท ผู้ช่วยเลขานุการ

สารบัญ

คำนำ	III
คณะกรรมการสำนักพิมพ์ศิริราช.....	IV
• บทที่ 1	
การเตรียมตัวเพื่อเข้ารับการผ่าตัดและการระงับความรู้สึก.....	1
• บทที่ 2	
ภาวะความรู้คิดบกพร่อง	7
• บทที่ 3	
การควบคุมดูแลโรคประจำตัว	13
• บทที่ 4	
การรับประทุษร้าย	19
• บทที่ 5	
การฝึกการหายใจก่อนการผ่าตัด.....	25
• บทที่ 6	
การออกกำลังกาย และแนวทางกระตุ้นการออกกำลังกาย.....	35
• บทที่ 7	
การฟื้นฟูสมรรถภาพจิตใจก่อนการผ่าตัด.....	41
• บทที่ 8	
การดูแลเรื่องโภชนาการก่อนการผ่าตัด	47
• บทที่ 9	
การจัดการความปวดหลังการผ่าตัด	53
• บทที่ 10	
การบกพร่องทางสมองและการรู้คิดหลังการผ่าตัด	59
• บทที่ 11	
การเข้ารับการรักษานในหออภิบาลผู้ป่วยวิกฤต.....	65
• บทที่ 12	
การเตรียมตัวของผู้ดูแลหลัก ก่อนและหลังการผ่าตัด	71
INDEX.....	77
ดัชนี	78

สารบัญภาพ

รูปที่ 1.1	ทีมบุคลากรที่ดูแลผู้สูงอายุที่ต้องเข้ารับการผ่าตัด	2
รูปที่ 1.2	การให้ยาระงับความรู้สึก	3
รูปที่ 1.3	การฉีดยาชาเข้าช่องไขสันหลัง	4
รูปที่ 1.4	การฉีดยาชารอบเส้นประสาท	5
รูปที่ 3.1	ข้อควรปฏิบัติเตรียมตัวก่อนการผ่าตัด	18
	สำหรับผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว	
รูปที่ 5.1	การหายใจเข้าโดยใช้กล้ามเนื้อทรวงอกด้านหน้า	27
รูปที่ 5.2	การหายใจเข้าโดยใช้กะบังลม	28
รูปที่ 5.3	การหายใจเข้าโดยใช้ทั้งกล้ามเนื้อทรวงอกด้านหน้าและ	29
	กล้ามเนื้อกะบังลม	
รูปที่ 5.4	การหายใจเข้าโดยใช้กล้ามเนื้อผนังทรวงอกด้านข้าง	30
รูปที่ 5.5	การหายใจเข้าโดยใช้กล้ามเนื้อทรวงอกส่วนพร้อมกัน	31
รูปที่ 5.6	อุปกรณ์ขยายปอด (Incentive spirometer)	32
รูปที่ 6.1	การออกกำลังกายแบบแอโรบิกหรือการเดิน	38
รูปที่ 6.2	การออกกำลังกายแบบเพิ่มแรงต้าน	39
รูปที่ 6.3	การออกกำลังกายแบบเพิ่มการทรงตัว	39
รูปที่ 7.1	การใช้ดนตรีบำบัดหรือกิจกรรมทางดนตรี	44
รูปที่ 8.1	อาหารหลัก 5 หมู่	49
รูปที่ 8.2	ผู้ป่วยใส่สาย NG tube และผู้ป่วยได้อาหารทางหลอดเลือดดำ	51
รูปที่ 9.1	การประเมินให้คะแนนระดับความปวดด้วยตัวเอง	55
รูปที่ 10.1	แบบประเมิน Montreal Cognitive Assessment (MoCA)	63
รูปที่ 11.1	ผู้ป่วยมีสายต่าง ๆ , อุปกรณ์ตรวจวัดสัญญาณชีพ และ	67
	เครื่องช่วยหายใจ	
รูปที่ 11.2	ผู้ป่วยพักรักษาตัวต่อเนื่องที่หอผู้ป่วย	69

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1	ประเภทและอาการของภาวะความรู้คิดบกพร่อง.....	9
	และอาการที่ทำให้คิดถึงภาวะนี้	
ตารางที่ 4.1	คำแนะนำการใช้ยาแผนปัจจุบัน วิตามิน และ.....	22
	สมุนไพรก่อนการผ่าตัด	
ตารางที่ 6.1	แสดงการออกกำลังกายที่เหมาะสมในแต่ละระยะ	37
ตารางที่ 10.1	ปัจจัยเสี่ยงของการเกิดภาวะซึมเศร้าหลังผ่าตัด.....	61
	หลังการผ่าตัด	